

זיכרון מבעד לעדשה - זיכרון מקוון 2022

זיכרון מבעד לעדשה - שיעור בעקבות סרטונים של אורט הנרי רונסון באשקלון

התכנית זיכרון מבעד לעדשה הינה תכנית ייחודית של רשת אורט בשיתוף יד ושם, ובה תלמידים מתעדים ניצולי שואה ויוצרים תערוכת צילומים, המוצגת בימים כתיקונם, בכיכר המשפחה מול ביה"ס הבינלאומי להוראת השואה ביד ושם. הפרויקט משלב העמקת הידע בנושא השואה עם ביטוי יצירתי אומנותי של צילומי הניצולים. בימי הקורונה, כאשר ריחוק חברתי נדרש מכולנו ולא הצלחנו לבקר אצל הניצולים ולצלם אותם, ניסינו לחשוב מה יקרה ביום שלא יישארו ניצולי שואה, שישפרו את סיפורם ממקור ראשון. רצינו להמשיך את הדיון והעיסוק סביב עיצוב זיכרון עכשווי, אך באופן חדש שיאתגר את בני הנוער בלמידה המשלבת לימוד התוכן ההיסטורי ושימוש בכלים אמנותיים כדי ליצור חוויה לימודית משמעותית.

ביקשנו מהתלמידים להתמקד, גם השנה, בחפצים או תמונות מתוך ארכיון יד ושם. לא ויתרנו על הלימוד המעמיק בנושא, על שמיעת הסיפורים גם אם בדרכים אלטרנטיביות וניסינו לתת ביטוי ויזואלי, עכשווי מנקודת מבט אישית לסיפורים הללו.

15 בתי ספר של רשת אורט נענו לאתגר.

חלק מהתלמידים אכן השתמשו בארכיון יד ושם ויצר כרזות, קבוצת תלמידים אחרת השתמשה בתמונות, שמצאה באלבומים פרטיים של מורים ותלמידים מבית הספר שלהם, ויצרו מהן כרזות או פוסטרים.

קבוצה נוספת אף יצרה סרטונים המתעדים ניצולי שואה והמביעים את תחושותיהם.

כל התוצרים מפרויקט זה מדברים על הקשר שלנו לזיכרון השואה, למצב הניצולים היום, וליחס החברה לזיכרון השואה.

בפרויקט זה 4 סרטונים המוצגים כאן לפניכם.

חלק מהתוצרים יוצגו באתר הווירטואלי של יד ושם.

כחלק נלווה לפרויקט, החלטנו לשתף אתכם המורים בתערוכה המרגשת שלנו ויצרנו שני מערכי שיעור, המאפשרים הצצה לסרטונים השונים, ויוצרים עבור התלמידים שלכם הזדמנות לחוות חלק מהחוויה המיוחדת, שעברו תלמידי פרויקט "זיכרון מבעד לעדשה – זיכרון מקוון" בשנה זו.

מצורפים 2 מערכי פעילות בהשראת התוצרים שהפיקו התלמידים המשתתפים בתכנית.

להלן הסרטונים לצפייה (מומלץ לפתוח דרך מחשב)

המנחה יספר לתלמידים על תכנית זיכרון מבעד לעדשה ועל הפרויקט שעסקו בו השנה

המנחה יקרין אחד מהסרטונים (2-4) שהופקו ע"י תלמידי אורט הנרי רונסון באשקלון

דיון בעקבות הצפייה:

- מה הכי ריגש/ נגע בכם בסרטון?
- איזה מסר עבר בצורה החזקה ביותר?
- איך השימוש בפס הקול ובתמונה מעביר את המסר?
- האם אחד הסרטונים מזכיר לכם סיפור ששמעתם בנושא השואה?

המנחה יבקש מהתלמידים לתת כותרת לאחד הסרטונים וישאל:

- מדוע בחרתם בשם הזה? כיצד הוא מתקשר לסרטון?
- האם השם שנתנו התלמידים בתכנית "זיכרון מבעד לעדשה" נותן משמעות נוספת לסרטון?
- איך ניתן דרך הסרטון להכיר סיפור אישי/ פרט אחד / נושא אחד מתוך הסיפור הכללי של השואה?
- איזה מסר חשוב להעביר דרך הסרטונים?
- אם הייתם יכולים לעצב מחדש את זיכרון השואה, מה הייתם עושים? (ברמה בית ספרית, לאומית, בינלאומית וכו...), להתייחס לתאריך, לפעילויות, לטקסים, למסרים ויזואליים.
- לאן ניתן להוביל את הזיכרון? בעידן הדיגיטלי של הרשתות החברתיות יש מאבק מתמיד על תשומת ליבו של הנוער. כיצד ניתן להכניס את זיכרון השואה למרוץ הזה?
- איך משווקים את זיכרון השואה לדורות הבאים בזום, באינסטגרם או בטיקטוק?

(אם יש זמן- רצוי לתת לתלמידים להתנסות בחשיבה על כתיבת תסריט/רעיון ליצירת סרטון בנושא זכרון השואה)

המנחה מקרין את הסרטון של אווה (כאן בקישור)

דיון בעקבות הצפייה:

- מה יקרה אחרי שהשורדים לא יישארו כדי לספר?
- מהי האחריות שלנו כנוער בשימור והעברת זיכרון השואה הלאה?
- באילו דרכים נוספות ניתן לספר את סיפור שורדי השואה?

שיעור 2 הסרטון של אווה (כאן בקישור)

1. המנחה מקרין את הסרטון ומבקש מהתלמידים לתאר מה ראו בסרטון, מה משך את תשומת ליבם

2. המנחה מבקש מהתלמידים לתת שם לסרטון ושואל:

- מדוע בחרתם בשם הזה?
- כיצד הוא מתקשר לסרטון?
- מהו המסר המרכזי העולה מהסרטון?

המנחה מספר לתלמידים שיוצרי הסרטונים בחרו לקרוא לקובץ הסרטים:

"עוד מעט לא יישאר מהם אף אחד ואנחנו נישאר עם הזיכרון"

המנחה ישאל:

- למה הכוונה במשפט?
- מה הכי ריגש אתכם בסיפורה של אווה?
- 'החיים הפסיקו להיות חיים והילדות נעלמה' – מה הייתה הנקודה בה אווה הבינה שהילדות שלה נגמרה?
- חפשו בגוגל על גטו טרזין (או טרזינשטט) במה שונה מחנה זה ממחנות ריכוז אחרים?
- מה הפך את אווה לאישה אופטימית?

מומלץ לחשוב על תוצר בעקבות הסרטון- יצירת כרזה או פלקט המספר את סיפורה של אווה ומזמין עוד בני נוער לצפות בסרטון כדי שזיכרון השואה לא יישכח